

Warszawa, dnia 27 maja 2019 r.

Komunikat FOR 20/2019:

Jawność wyborów do KRS: 7 do 0 dla obywateli

- **27 maja 2019 r. zapadł siódmy wyrok na korzyść jawności. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie orzekł, że Prezes NSA nie miał prawa odmówić udostępnienia nazwisk sędziów z sądów administracyjnych, którzy poparli kandydatów do nowej KRS.**
- **W marcu 2018 r. większość rządząca wybrała 15 sędziów do nowej Krajowej Rady Sądownictwa. Kandydatów, których ostatecznie zgłosiło się tylko 18, mogły zgłaszać grupy co najmniej 2000 obywateli lub 25 sędziów.**
- **Z chwilą zgłoszenia kandydatów organizacje pozarządowe i obywatele zażądali udostępnienia nazwisk sędziów, którzy poparli członków nowej KRS.**
- **Szef Kancelarii Sejmu, Minister Sprawiedliwości i Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego konsekwentnie odmawiali ujawnienia tożsamości sędziów, którzy podpisali listy poparcia.**
- **Pod koniec czerwca br. zaplanowano rozprawę w jednej ze spraw w II instancji przed NSA. Wyrok w tej sprawie może ostatecznie zobowiązać władzę do ujawnienia osób, które podpisały listy poparcia do nowej KRS.**

Przypomnijmy, że znowelizowana w grudniu 2017 r. ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa¹ wprowadziła nową procedurę wyboru 15 członków KRS spośród sędziów. W miejsce środowisk sędziowskich prawo wyboru uzyskał Sejm. Kandydatów, których ostatecznie zgłosiło się tylko 18, wybrali posłowie z klubu PiS i Kukiz'15. Upolitycznienie całej procedury, wbrew przepisom konstytucji, stanowi m.in. zagrożenie dla obiektywnej oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie². KRS ma bowiem konstytucyjne zadanie stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, a wybór większości jej składu przez polityków stoi w jawnej sprzeczności z tymi zasadami.

¹ Tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 84, ze zm.

² Zob. P. Wachowiec, *Prezydencka ustawa o KRS – inna treść, taki sam zły skutek. Zestawienie zmian*, „Komunikat FOR” 25/2017, <https://for.org.pl/pl/a/5673> [dost. 27.05.2019 r.]

Z chwilą rozpoczęcia przez Marszałka Sejmu procedury zgłaszania kandydatów na członków nowej KRS, organizacje pozarządowe i pojedynczy obywatele podjęli próby uzyskania imion i nazwisk sędziów, którzy podpisali listy poparcia. Nowa ustawa o KRS przyznała bowiem prawo wskazania kandydata przez grupę 2000 obywateli lub 25 sędziów.

Dlaczego ta informacja jest tak ważna? Abstrahując od wątpliwości natury konstytucyjnej, informacja o sędziach udzielających poparcia kandydatom do nowej KRS (wybranych następnie przez Sejm) pozwala m.in. zweryfikować, czy zgłoszenie skierowało rzeczywiście 25 osób posiadających status sędziego, czy nowa KRS – decydując o naborze na wolne stanowiska sędziowskie – nie faworyzuje osób, które rekomendowały jej członków, jak również, czy sami sędziowie, którzy podpisali listy poparcia, nie orzekają w sprawach bezpośrednio dotyczących nowej KRS. Jest to zresztą zgodne z postulatem większości rządzącej, której przedstawiciele wielokrotnie deklarowali, że nie mają nic przeciwko jawności naboru do tego organu³.

Wątpliwości te uzasadnia m.in. mapa powiązań kandydatów z Ministrem Sprawiedliwości, która powstała na podstawie jawnych dokumentów dostępnych na stronach Sejmu⁴. Pokazuje ona m.in., że główną rolę w całej procedurze odegrali sędziowie delegowani do resortu sprawiedliwości lub powołani przez obecnego ministra na stanowiska prezesów sądów.

WSA na korzyść jawności

W odpowiedzi na wnioski o dostęp do informacji publicznej, Szef Kancelarii Sejmu, Minister Sprawiedliwości i Prezes NSA odmówili ujawnienia nazwisk sędziów, którzy poparli kandydatów do nowej KRS. Z jednej strony tłumaczono to (rzekomo) wyraźnym zakazem udostępniania tej informacji lub koniecznością ochrony prywatności rekomendujących sędziów. W przekonaniu bowiem służb sejmowych i resortu sprawiedliwości, ustawa o KRS, po poprawce zgłoszonej przez posła Waldemara Budę, zabrania udostępnienia załączników do zgłoszeń kandydatów, w tym list z poparciem udzielonym przez sędziów. Z drugiej strony wskazywano, że dysponentem informacji jest Marszałek Sejmu i to on powinien ujawnić żądane informacje.

Żadna z tych argumentacji nie znalazła uznania w oczach Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. W ostatnim z orzeczeń, z 27 maja 2019 r., WSA orzekł, że prawo do prywatności sędziów sądów administracyjnych, którzy podpisali listy poparcia kandydatów do KRS, nie stoi na przeszkodzie ujawnienia ich imion i nazwisk. Ustawodawca przyznał bowiem grupom sędziów ekskluzywny przywilej wskazywania kandydatów do nowej KRS, co ma swój wyraz w tym, że skuteczne zgłoszenie wymaga jedynie 25 podpisów, a nie 2000, jak w przypadku grup obywateli. Sędziowie zaś są osobami pełniącymi funkcje publiczne, a ich dobrowolny udział w wyborach do nowej KRS jest związany z pełnieniem urzędu sędziego.

Tym samym sąd pierwszej instancji już po raz siódmy opowiedział się za jawnością procesu naboru do nowej KRS.

³ Ziobro gotowy ujawnić listy poparcia kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa, TVN24.pl, <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/ziobro-o-mozliwosci-ujawnienia-list-poparcia-sedziow-kandydatow-do-krs,820213.html> [dost. 27.05.2019 r.]

⁴ Zob. P. Wachowicz, Minister Ziobro – nowa KRS. Mapa powiązań, <https://for.org.pl/pl/a/5775> [dost. 27.05.2019 r.]

Zestawienie wszystkich orzeczeń wydanych w tych sprawach prezentuje tabela poniżej.

data orzeczenia	sygnatura akt	skarżący	organ	wynik
12.07.2018	II SA/Wa 520/18	Sieć Obywatelska Watchdog Polska, przy udziale Fundacji Centrum Analiz dla Rozwoju	Szef Kancelarii Sejmu	Uchylono decyzję odmowną
22.08.2018	II SAB/Wa 192/18	Daniel Flis (OKO.press)	Szef Kancelarii Sejmu	Stwierdzono bezczynność organu
29.08.2018	II SA/Wa 484/18	Kamila Gasiuk-Pihowicz (poseł na Sejm)	Szef Kancelarii Sejmu	Uchylono decyzję odmowną
26.10.2018	II SAB/Wa 260/18	Patryk Wachowiec (FOR)	Minister Sprawiedliwości	Stwierdzono bezczynność organu
23.11.2018	II SA/Wa 488/18	Patryk Wachowiec (FOR), przy udziale Rzecznika Praw Obywatelskich	Szef Kancelarii Sejmu	Uchylono decyzję odmowną
20.02.2019	II SA/Wa 1631/18	Joanna Mucha (poseł na Sejm)	Szef Kancelarii Sejmu	Uchylono decyzję odmowną
27.05.2019	II SA/Wa 167/18	NN, reprezentowany przez Patryka Wachowca (FOR)	Prezes NSA	Uchylono decyzję odmowną

Kiedy poznamy nazwiska rekomendujących?

Minister Sprawiedliwości i Szef Kancelarii Sejmu zaskarżyli wszystkie orzeczenia do NSA, zarzucając sądowi pierwszej instancji błędną wykładnię ustawy o KRS. Oczekiwanie na rozpoznanie sprawy w tym sądzie trwa ok. 2,5 roku. Szczęśliwie, prezes jednej z izb, w ramach wyjątku, zdecydował o zarządzeniu rozprawy w sprawie ze skargi Kamili Gasiuk-Pihowicz już pod koniec czerwca br., czyli po 10 miesiącach od wyroku WSA w Warszawie.

Będzie to pierwsza okazja do prawomocnego orzeczenia, że wybór 15 sędziów do nowej KRS powinien być jawny, a rządzący mają obowiązek przekazać obywatelom informacje o sędziach, którzy podpisali listy poparcia kandydatów do tego organu. Po około 4 tygodniach od wydania tego wyroku powinniśmy poznać tożsamość rekomendujących kandydatów do KRS, co pozwoli zweryfikować ich powiązania z władzą. Tajemnicą poliszynela jest to, że wśród popierających znajdują się sędziowie delegowani do resortu sprawiedliwości, co potwierdzić może, że cała procedura wyboru była upolityczniona, a w konsekwencji, że sama nowa KRS nie może być uznana za organ stojący na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, co dobitnie potwierdziła przez rok swojego działania w obecnym składzie.

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązującego i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w Internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wyczerpanego, skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, wesprzyj finansowo nasze działania.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn możesz się skontaktować z:

Patrycja Satora, dyrektor ds. rozwoju FOR

tel. 500 494 173

e-mail: patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność – obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

KONTAKT DO AUTORA

Patryk Wachowiec

Analityk prawny FOR, prezes Fundacji Centrum Analiz dla Rozwoju

e-mail: patryk.wachowiec@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR
ul. Ignacego Krasickiego 9A • 02-628 Warszawa • tel. 22 628 85 11
e-mail: info@for.org.pl • www.for.org.pl
[f](https://www.facebook.com/FundacjaFOR)/FundacjaFOR • [t](https://twitter.com/FundacjaFOR)@FundacjaFOR